C/2026/3927

1.9.2026

ZALECENIE RADY

z dnia 10 lipca 2026 r.

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Łotwy

(C/2026/3927)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ([1]), w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie (UE) 2024/1263 określa cele ram zarządzania gospodarczego, jakimi są wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom budżetowym. Rozporządzenie stanowi, że Rada i Komisja prowadzą wielostronny nadzór w kontekście europejskiego semestru zgodnie z celami i wymogami określonymi w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Europejski semestr obejmuje, w szczególności, formułowanie zaleceń dla poszczególnych krajów i nadzór nad ich wdrażaniem.

([1]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

(2) W dniu 25 listopada 2025 r. Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Łotwy na 2026 r. Tego samego dnia, działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2026 r., w którym nie wskazała Łotwy jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii Europejskiej oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2026 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ([2]) w dniu 21 kwietnia 2026 r., a wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu i zalecenie w sprawie kapitału ludzkiego – w dniu 9 marca 2026 r.

(3) W dniu 29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała Kompas konkurencyjności – strategiczne ramy mające na celu zwiększenie globalnej konkurencyjności Unii w ciągu najbliższych pięciu lat. Wskazano w nim trzy wymogi transformacyjne, tzn. innowacje, dekarbonizację i konkurencyjność oraz bezpieczeństwo, które stanowią podstawowe filary zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Odkąd opublikowano Kompas konkurencyjności, jest on wykorzystywany jako podstawa prac w ramach europejskiego semestru, co pozwala zapewnić spójność polityk gospodarczych państw członkowskich ze strategicznymi celami UE i stworzyć jednolite podejście do zarządzania gospodarczego, które wspiera zrównoważony wzrost, innowacje i odporność w całej Unii.

(4) W 2026 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega równolegle z ostatnim etapem wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) ([3]). Plany odbudowy i zwiększania odporności (RRP), wraz z finansowaniem w ramach polityki spójności, mają zasadnicze znaczenie dla realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ w planach tych miały znaleźć się rozwiązania umożliwiające skuteczne sprostanie wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich cyklach lub znacznej części tych wyzwań, a w programach finansowanych w ramach europejskiej polityki spójności wymagano uwzględnienia zaleceń dla poszczególnych krajów. W związku ze zbliżającym się zakończeniem funkcjonowania RRF niezwykle ważne jest utrzymanie reform i inwestycji wspieranych i realizowanych w ramach RRF, w szczególności tych, które przyczyniają się do sprostania wyzwaniom wskazanym w zaleceniach dla poszczególnych krajów, a także wykorzystanie tych reform i inwestycji jako podstawy do dalszych działań.

(5) W dniu 3 czerwca 2026 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2026 r. dotyczące Łotwy. Oceniła w nim postępy Łotwy we wdrażaniu zaleceń dla tego kraju z 2025 r. oraz podsumowała realizację RRP przez Łotwę. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoi Łotwa. Oceniono w nim również postępy Łotwy we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności oraz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(6) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada, na podstawie oceny i zalecenia Komisji, przyjęła zalecenie w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Łotwy ([4]). Plan ten obejmuje lata 2025–2028 i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na okres czterech lat. Rada zaleciła następujące maksymalne stopy wzrostu wydatków netto: 5,9 % w 2025 r., 3,6 % w 2026 r., 3,4 % w 2027 r. oraz 3,3 % w 2028 r., co odpowiada maksymalnym skumulowanym stopom wzrostu obliczonym przez odniesienie do roku bazowego 2023, wynoszącym: 15,5 % w 2025 r., 19,7 % w 2026 r., 23,8 % w 2027 r. oraz 27,9 % w 2028 r.

([2]) Dz.U. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([3]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Łotwy (Dz.U. C, C/2025/652, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/652/oj).

(7) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i jej reperkusje stanowią dla Unii Europejskiej wyzwanie egzystencjalne. Komisja zwróciła się do państw członkowskich, aby wystąpiły o uruchomienie w skoordynowany sposób krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu w celu wsparcia działań UE na rzecz szybkiego i znacznego zwiększenia wydatków na obronę ([5]), a Rada Europejska pozytywnie odniosła się do tej propozycji w dniu 6 marca 2025 r. W następstwie wniosku Łotwy i na zalecenie Komisji Rada w dniu 8 lipca 2025 r. przyjęła zalecenie zezwalające Łotwie na odchylenie od zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto ([6]). Okres, w którym uruchomiona zostaje krajowa klauzula wyjścia (2025–2028), umożliwia Łotwie zmianę priorytetów wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych lub zwiększenie dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych, tak aby trwale wyższe wydatki na obronę nie zagrażały stabilności finansów publicznych w perspektywie średniookresowej.

(8) W dniu 30 kwietnia 2026 r. Łotwa przedłożyła swoje roczne sprawozdanie z postępów za 2026 r. ([7]) zawierające informacje na temat przestrzegania zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto oraz stanu realizacji reform i inwestycji ukierunkowanych na główne wyzwania wskazane w zaleceniach krajowych w ramach europejskiego semestru. Roczne sprawozdanie z postępów odzwierciedla również półroczną sprawozdawczość Łotwy z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(9) Wzrost realnego PKB w 2025 r. wyniósł 2,1 %, a inflacja HICP – 3,8 %. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. realny PKB wzrośnie o 1,4 % w 2026 r. i o 1,6 % w 2027 r., a inflacja HICP wyniesie 3,6 % w 2026 r. i 2,2 % w 2027 r.

(10) Według danych Eurostatu ([8]) deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Łotwy wzrósł z 1,8 % PKB w 2024 r. do 2,5 % PKB w 2025 r. Wzrost deficytu w 2025 r. odzwierciedla głównie niekorzystne skutki fiskalne reformy podatku dochodowego od osób fizycznych i spadek dochodów z tytułu własności, na które wpływ mają niższe wypłaty dywidend od przedsiębiorstw państwowych i niższe dochody z odsetek. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych do daty granicznej prognozy deficyt przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma wynieść 3,3 % PKB w 2026 r. i 4,3 % w 2027 r. Wzrost w 2026 r. odzwierciedla głównie wyższe inwestycje (w tym na obronność), rosnące koszty odsetek i ciągły wzrost transferów socjalnych, głównie ze względu na indeksację emerytur i świadczeń przewyższającą wzrost gospodarczy, oraz rosnącą liczbę osób pobierających emerytury. Dalszy wzrost deficytu w 2027 r. wynika głównie z dalszych skutków reformy podatku dochodowego od osób fizycznych i malejących dochodów z tytułu własności, a także gwałtownego wzrostu wydatków obronnych wraz z dalszym wysokim wzrostem transferów socjalnych.

(11) Z szacunków Komisji wynika, że w 2025 r. kurs polityki fiskalnej ([9]), który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, był ekspansywny, na poziomie 1,1 % PKB. Prognozuje się, że w 2026 r. będzie on ekspansywny na poziomie 1,5 % PKB, a w 2027 r. – zasadniczo neutralny.

([5]) Komunikat Komisji pt. „Uwzględnianie wyższych wydatków na obronność zgodnie z paktem stabilności i wzrostu", Bruksela, 19 marca 2025 r., C(2025) 2000 final.

([6]) Zalecenie Rady z dnia 8 lipca 2025 r. zezwalające Łotwie na odchylenie od maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto ustalonych przez Radę na podstawie rozporządzenia (UE) 2024/1263 (Uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia) (Dz.U. C, C/2025/3970, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3970/oj).

([7]) Roczne sprawozdania z postępów za 2026 r. są dostępne na stronie: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([8]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.4.2026 r.

([9]) Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

(12) Według danych Eurostatu ([10]) dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Łotwy wzrósł z 46,2 % PKB na koniec 2024 r. do 46,9 % PKB na koniec 2025 r. Wzrost wskaźnika zadłużenia w 2025 r. wynika głównie z deficytu budżetowego oraz pozytywnych wartości rezydualnych zmiany długu. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy relacja długu do PKB przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma wzrosnąć do 48,8 % do końca 2026 r., a następnie do 53,8 % do końca 2027 r. Wzrosty w latach 2026 i 2027 wynikają głównie z wysokich deficytów pierwotnych i dodatnich wartości rezydualnej zmiany długu, na które wpływ mają zbliżające się wykupy euroobligacji.

(13) Z danych Eurostatu ([11]) wynika, że całkowite wydatki obronne sektora instytucji rządowych i samorządowych na Łotwie sięgnęły 3,2 % PKB w 2025 r., co oznacza wzrost o 0,7 punktu procentowego PKB w porównaniu z rokiem odniesienia 2021. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2026 r. przewiduje się, że w 2026 r. wydatki te wyniosą 4,1 % PKB, co odpowiada wzrostowi o 1,7 punktu procentowego PKB w porównaniu z 2021 r. ([12])

(14) Unia nadal stoi w obliczu ryzyka zakłóceń w dostawach energii i dużej zmienności cen, spotęgowanego napięciami geopolitycznymi, które wpływają na światowe rynki ropy naftowej i gazu. Doświadczenia z kryzysu energetycznego w latach 2022–2023 pokazały, że szeroko zakrojone i nieukierunkowane środki wiążą się z dużymi kosztami fiskalnymi i są nieefektywne pod względem społecznym i gospodarczym. Od wybuchu wojny na Bliskim Wschodzie w lutym 2026 r. Łotwa przyjęła środki polityki fiskalnej w celu złagodzenia wpływu wysokich cen energii na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa ([13]). Obejmują one nieukierunkowane obniżenie podatku akcyzowego od oleju napędowego oraz ukierunkowane obniżenie podatku akcyzowego od oleju napędowego wykorzystywanego w rolnictwie, w obu przypadkach w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2026 r. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. koszty fiskalne tych środków wyniosą w 2026 r. mniej niż 0,1 % PKB. Według szacunków Komisji, gdyby środki te pozostały w mocy do końca 2026 r., ich koszty fiskalne wyniosłyby 0,1 % PKB w 2026 r.

(15) Według obliczeń Komisji wydatki netto na Łotwie wzrosły o 5,0 % w 2025 r., a o 10,2 % w ujęciu łącznym w latach 2024 i 2025. Wzrost wydatków netto w 2025 r. jest poniżej poziomu zalecanej maksymalnej stopy wzrostu. Łącznie w latach 2024 i 2025 skumulowana stopa wzrostu wydatków netto jest również niższa niż zalecana maksymalna stopa wzrostu.

(16) Na podstawie obliczeń Komisji przewiduje się, że wydatki netto na Łotwie wzrosną o 6,7 % w 2026 r., a o 17,5 % w ujęciu łącznym w latach 2024, 2025 i 2026. Prognozowany wzrost wydatków netto w 2026 r. przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 1,2 % PKB w ujęciu rocznym. Łącznie w latach 2024, 2025 i 2026 przewidywana skumulowana stopa wzrostu wydatków netto jest niższa niż zalecana maksymalna stopa wzrostu ([14]).

([10]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.4.2026 r.
([11]) Eurostat, wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych według klasyfikacji funkcji sektora instytucji rządowych i samorządowych (COFOG).
([12]) Definicja „wydatków na obronę" według NATO różni się od definicji „obrony narodowej" według klasyfikacji COFOG. Mogą ponadto występować różnice związane z czasem rejestracji wydatków, w szczególności wydatków na sprzęt wojskowy, ponieważ sprawozdawczość NATO opiera się na innych zasadach dotyczących czasu rejestracji niż rachunki narodowe.
([13]) Odzwierciedla to sytuację w dacie granicznej prognozy Komisji z wiosny 2026 r. (4 maja 2026 r.).
([14]) Ponieważ Łotwa korzysta z elastyczności w ramach krajowej klauzuli wyjścia, ocena zgodności koncentruje się na tym ostatnim porównaniu.

(17) W dniu 3 czerwca 2026 r. Komisja przyjęła sprawozdanie na podstawie art. 126 ust. 3 TFUE ([15]). W sprawozdaniu tym oceniono sytuację Łotwy pod kątem spełnienia kryterium deficytu, ponieważ planowany deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2026 r. przekracza wartość odniesienia wynoszącą 3 % PKB. W sprawozdaniu stwierdzono, po uwzględnieniu w stosownych przypadkach istotnych czynników, że Łotwa spełniła poddane ocenie kryterium deficytu. W świetle powyższej oceny i zważywszy na opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego wydaną na podstawie art. 126 ust. 4 TFUE, Komisja nie zaproponowała wszczęcia procedury nadmiernego deficytu.

(18) Finanse publiczne znajdują się pod presją ze względu na konieczność sprostania potrzebom w zakresie wydatków strukturalnych. Obecny budżet roczny i średniookresowe ramy budżetowe obejmują zobowiązania do zwiększenia wydatków na obronność finansowanych z zadłużenia, ale nie zapewniają wystarczającego finansowania opieki zdrowotnej i ochrony socjalnej. Niskie wydatki publiczne na opiekę zdrowotną nadal negatywnie wpływają na jej dostępność, natomiast oczekuje się, że adekwatność świadczeń emerytalnych pozostanie bardzo niska w perspektywie średnio- i długoterminowej. Zapewnienie odpowiedniego finansowania kluczowych priorytetów przy jednoczesnym utrzymaniu stabilności finansów publicznych wymaga kompleksowego podejścia, które obejmuje zwiększenie dodatkowych dochodów podatkowych, ograniczenie szarej strefy gospodarki i zwiększenie efektywności wydatków.

(19) Ponadto Łotwa, jako państwo członkowskie położone na wschodniej granicy zewnętrznej UE, stoi w obliczu presji wydatkowej związanej z obronnością i odpornością na zagrożenia hybrydowe, takie jak zakłócenia informatyczne w infrastrukturze krytycznej i wtargnięcia bezzałogowych statków powietrznych, oraz szczególnych wyzwań, które mają wpływ na dynamikę rozwoju gospodarczego i społecznego. Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie nie tylko pogłębia niektóre z istniejących wyzwań strukturalnych, ale również zwiększa presję na bezpieczeństwo, zakłóca transgraniczną działalność gospodarczą i zmniejsza atrakcyjność inwestycyjną. Chociaż Łotwa już znacznie zwiększyła wydatki na obronność, wyzwania w zakresie bezpieczeństwa wymagają dalszych inwestycji w ochronę ludności i gotowość cywilną, a także mobilność wojskową. Takie inwestycje mogłyby przynieść podwójną korzyść w postaci sprostania wyzwaniom w zakresie bezpieczeństwa i stworzenia możliwości dla gospodarek regionów.

(20) Dochody podatkowe Łotwy wyniosły 34,9 % PKB w 2024 r. i utrzymywały się poniżej średniej unijnej wynoszącej 39,4 %. Łotwa nadal w znacznym stopniu opiera się na podatkach konsumpcyjnych i podatkach od pracy jako głównych źródłach dochodów. Podatki od kapitału (w tym podatek dochodowy od osób prawnych) i nieruchomości mają mniejszy udział w strukturze podatkowej niż w innych państwach członkowskich UE. W latach 2025 i 2026 Łotwa nieznacznie podwyższyła podatki od kapitału i różne podatki konsumpcyjne, które są mniej szkodliwe dla wzrostu gospodarczego i służą celom polityki (w tym akcyzę od paliw, tytoniu, alkoholu i napojów bezalkoholowych, podatek od samochodów służbowych oraz podatek od gier hazardowych i loterii). Dodatkowe dochody z tych podatków zostały jednak z nadwyżką zniwelowane przez zmniejszający dochody wpływ reformy podatku od pracy z 2025 r.

(21) Według danych z badania z 2024 r. szara strefa gospodarki utrzymuje się na wysokim poziomie 21,4 % PKB, głównie ze względu na wysoki odsetek niezgłoszonych wynagrodzeń („płace kopertowe"). Chociaż Łotwa wdraża środki mające na celu skuteczniejsze wykrywanie przypadków niepłacenia podatków lub uchylania się od opodatkowania, takie jak obowiązkowe fakturowanie elektroniczne transakcji i system ratingu podatników, konieczne są dalsze wysiłki na rzecz wzmocnienia narzędzi cyfrowych, zachęcania do dobrowolnego przestrzegania przepisów i wzmocnienia mechanizmów egzekwowania.

(22) W przeciwieństwie do praktyki z poprzednich lat, podczas przygotowywania budżetu na 2026 r. większość oszczędności wskazanych w przeglądach wydatków przeznaczono na finansowanie kluczowych priorytetów rządu. Chociaż procedura przeprowadzona w odniesieniu do 2026 r. stanowi pozytywną zmianę podejścia, Łotwa mogłaby skorzystać na dalszej instytucjonalizacji tej praktyki w odniesieniu do przyszłych budżetów, a także na rozszerzeniu zakresu i poziomu ambicji przeglądów wydatków. Dalsze działania mające na celu wdrożenie budżetowania celowego mogą również przyczynić się do poprawy jakości i efektywności wydatków publicznych.

([15]) Sprawozdanie Komisji opracowane zgodnie z art. 126 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, 3.6.2026, COM(2026) 302 final.

(23) Systematyczne, konkretne i terminowe angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślne wdrażanie unijnych instrumentów finansowania, także w kontekście europejskiego semestru.

(24) Wdrażanie programów polityki spójności, które obejmują wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oraz Funduszu Spójności (FS), przebiega na Łotwie w tempie szybszym od średniego poziomu UE, zarówno pod względem wyboru projektów, jak i płatności. Ważne jest utrzymanie obecnej dynamiki, a jednocześnie zmaksymalizowanie wpływu inwestycji w terenie. Łotwa podejmuje już działania w ramach swoich programów polityki spójności, aby pobudzać konkurencyjność i wzrost. Niektóre obszary mogą jednak wymagać dalszego wsparcia w zakresie wdrażania, szczególnie obszary związane z infrastrukturą wielkoskalową i transportem, jak również zwiększenia skali wsparcia dla MŚP w regionach poza stolicą. Konieczne jest zapewnienie szybkiej i skutecznej realizacji nowych inwestycji wskazanych przez Łotwę w przeglądzie śródokresowym funduszy polityki spójności, w szczególności inwestycji związanych z pięcioma priorytetami określonymi w rozporządzeniu w sprawie przeglądu śródokresowego ([16]).

(25) Łotwa mierzy się z wyzwaniami, które dotyczą dostępu do finansowania, badań naukowych i innowacji, efektywności energetycznej, zrównoważonego transportu, zarządzania zasobami, niedoboru siły roboczej i kwalifikacji, ochrony socjalnej, dostępu do opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa.

(26) Chociaż poziom działalności kredytowej wzrósł od 2024 r. ze względu na złagodzenie polityki pieniężnej, nie nastąpiły żadne istotne zmiany strukturalne w kredytowaniu przedsiębiorstw przez banki. Inicjatywy rządowe poprawiły warunki udzielania kredytów gospodarstwom domowym, w szczególności poprzez uproszczenie warunków refinansowania kredytów hipotecznych, jednak warunki zaciągania kredytów przez przedsiębiorstwa pozostają w dużej mierze niezmienione. Łotwa wdrożyła pewne systemy wsparcia publicznego, głównie za pośrednictwem państwowej instytucji finansowej na rzecz rozwoju ALTUM, w tym ramy gwarancji publicznych, program dużych inwestycji, wsparcie inwestycji w obszarze zielonej transformacji (takich jak scentralizowane dostawy ciepła i produkcja biometanu), a także inicjatywy w dziedzinie innowacji, odporności gospodarczej oraz produktów wojskowych lub produktów podwójnego zastosowania. Konieczne są dalsze działania na rzecz wspierania inwestycji przedsiębiorstw w transformację cyfrową, w tym zwiększenia podstawowego wskaźnika wykorzystania technologii cyfrowych. Utrzymują się rygorystyczne wymogi dotyczące zabezpieczeń i wysokie stopy procentowe, zwłaszcza poza Rygą, pomimo dobrej kondycji finansowej banków. Łotewski rynek kapitałowy jest nadal słabo rozwinięty. Nadal istnieją wyzwania związane z rozszerzeniem możliwości finansowania poza tradycyjne źródła, o czym świadczy niska kapitalizacja rynku akcji oraz ograniczone uzależnienie finansowania poprzez emisję akcji i obligacji. Poziom inwestycji kapitału wysokiego ryzyka jest niższy od średniej dla UE, co jest spowodowane słabym finansowaniem prywatnym, podczas gdy łotewskie fundusze emerytalne charakteryzują się ograniczonymi inwestycjami krajowymi i niskimi stopami zwrotu. Dostęp do finansowania mogłoby poprawić wspieranie mobilności kredytobiorców i konkurencji na rynku kredytów dla przedsiębiorstw, dalsze działania na rzecz usprawnienia publicznych systemów kredytowania i gwarancji, a także ożywienie rynków kapitałowych.

(27) Niski poziom wydatków Łotwy na badania i rozwój, w szczególności wydatków prywatnych, nadal ogranicza innowacje, o czym świadczy liczba zgłoszeń patentowych na 1 mld EUR PKB, która pozostaje niższa niż połowa średniej dla UE. Współpraca między przedsiębiorstwami a środowiskiem akademickim pozostaje ograniczona, co spowalnia transfer wiedzy. Przedsiębiorstwa zgłaszają, że współpraca z instytucjami badawczymi wiąże się z długimi i skomplikowanymi procedurami, podczas gdy naukowcom brakuje zachęt do angażowania się w badania stosowane. Wyzwania te doprowadziły do słabego wzrostu wydajności, zwłaszcza poza regionem stołecznym, co pogłębiają niska kapitałochłonność i ograniczona realokacja sektorowa. Działalność przedsiębiorstw typu start-up pozostaje również w tyle za Estonią i Litwą, o czym świadczy mniejsza liczba nowych rejestracji rocznie. Pomimo korzystnego otoczenia regulacyjnego ekosystemy przedsiębiorstw typu start-up i scale-up są nadal słabo rozwinięte ze względu na fragmentaryczne i niskie wsparcie finansowe. W rozwiązaniu tych problemów mogłoby pomóc strategicznie zaprojektowane wsparcie finansowe – na przykład uzależnione od prywatnego współfinansowania lub zatrudnienia naukowców – a także postępy w reformie szkolnictwa wyższego mającej na celu zachęcanie do współpracy z przemysłem. Działania te pozwoliłyby na budowanie potencjału i stymulowanie innowacji, zwiększając tym samym zaangażowanie w działalność w zakresie badań naukowych i innowacji oraz podnosząc poziom produktywności. Długoterminowe strategie polityczne mające na celu wspieranie rozwoju przedsiębiorstw typu start-up na Łotwie i zachęcanie przedsiębiorstw do inwestycji w badania i rozwój, w tym wspieranie zatrudnienia w obszarze badań i rozwoju w sektorze prywatnym, z czasem wzmocniłyby również długoterminowy wzrost łącznej produktywności czynników produkcji.

([16]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/1914 z dnia 18 września 2025 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródokresowego.

(28) W 2025 r. Łotwa wytworzyła 73 % energii elektrycznej netto ze źródeł odnawialnych – był to jeden z najwyższych wskaźników w UE – w czym największy udział miała energia wodna. Chociaż w ostatnich latach moc zainstalowana energii słonecznej wzrosła, moc energii wiatrowej wzrosła jedynie nieznacznie. Ze względu na ograniczone możliwości dalszego rozwoju energii wodnej zwiększenie skali wykorzystania energii wiatrowej i słonecznej ma kluczowe znaczenie dla zmniejszenia narażenia na zmienność cen paliw kopalnych i zależności od nich. Chociaż niedawne inicjatywy ustawodawcze i regulacyjne zmniejszyły w pewnym stopniu przeciążenie sieci, zarządzanie kolejkami związanymi z siecią można by usprawnić, na przykład poprzez odejście od zasady „kto pierwszy, ten lepszy" na rzecz podejścia, w którym priorytetowo traktuje się projekty gotowe do wdrożenia i rentowne. Konieczne są także działania służące skróceniu czasu wydawania pozwoleń na realizację projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych. Ponadto, chociaż działania w tym zakresie trwają, należałoby usprawnić proces wyznaczania obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych.

(29) Konsumenci energii elektrycznej na Łotwie są nadal narażeni na gwałtowne skoki cen – zwłaszcza w okresach niskiej produkcji energii ze źródeł odnawialnych, gdy system w większym stopniu opiera się na kosztownej produkcji z paliw kopalnych i na przywozie – co podkreśla ciągłe znaczenie propagowania rozwiązań w zakresie elastyczności niezwiązanej z paliwami kopalnymi, takich jak magazynowanie energii i odpowiedź odbioru. W 2025 r. uruchomiono dwa systemy magazynowania energii wspierane ze środków UE, zapewniające kluczowe usługi w zakresie elastyczności. Niedawne aktualizacje przepisów uprościły wydawanie pozwoleń na zlokalizowane w tym samym miejscu projekty dotyczące magazynowania energii ze źródeł odnawialnych. Można zrobić więcej, aby umożliwić konsumentom i operatorom zapewnienie elastyczności łotewskiemu systemowi elektroenergetycznemu, na przykład poprzez promowanie niezależnych agregatorów popytu na małą skalę, przejście na umowy na energię elektryczną oparte na dynamicznych cenach oraz testowanie pilotażowych projektów elastyczności z większymi podmiotami.

(30) Chociaż zużycie energii końcowej przypisywane sektorowi budowlanemu zmniejszało się w ostatnich latach, sektor ten pozostaje głównym konsumentem energii w tym kraju i konieczne są dalsze działania, aby osiągnąć cele w zakresie renowacji i efektywności energetycznej na 2030 r. W 2025 r. wdrożono inicjatywy regulacyjne i ustawodawcze mające na celu przyspieszenie tempa renowacji, w tym zmiany zasad głosowania i podejmowania decyzji w budynkach wielorodzinnych. Jest to szczególnie istotne ze względu na dużą liczbę budynków wielomieszkaniowych wybudowanych przed 1990 r. Systemy wsparcia na rzecz efektywności energetycznej nadal opierają się na finansowaniu publicznym, głównie ze środków UE. Łotwa mogłaby odnieść korzyści z przyciągnięcia dodatkowego finansowania prywatnego, na przykład oferując więcej instrumentów finansowych i możliwości ograniczania ryzyka, przy jednoczesnym ukierunkowaniu wsparcia opartego na dotacjach na gospodarstwa domowe znajdujące się w trudniejszej sytuacji. Konieczne są szczególne działania na rzecz promowania elektryfikacji i przyjmowania energooszczędnych, niskowęglowych technologii ogrzewania i chłodzenia, które odpowiadają za większość końcowego zużycia energii w budynkach mieszkalnych.

(31) Chociaż Łotwa podjęła kroki w celu dekarbonizacji swojego sektora transportowego, pozostaje on jednym z największych źródeł emisji gazów cieplarnianych w tym kraju. Transport drogowy jest w 92 % uzależniony od paliw kopalnych i odpowiada za 83 % emisji z transportu. Ustawa o energii w transporcie, przyjęta pod koniec 2025 r. i obowiązująca od 1 stycznia 2026 r., zapewnia ramy umożliwiające osiągnięcie celów dyrektywy w sprawie energii odnawialnej III w sektorze transportowym. Udział prywatnych pojazdów elektrycznych w rynku wzrósł nieznacznie z 0,8 % w 2024 r. do 1,05 % w 2025 r., natomiast infrastruktura ładowania pojazdów lekkich podwoiła się w 2025 r., choć wynikało to z niskiego poziomu bazowego i wciąż pozostaje ona ograniczona w przypadku pojazdów ciężkich. Łotwa mogłaby zatem odnieść korzyści z dalszego upowszechniania pojazdów niskoemisyjnych i bezemisyjnych, w tym w odniesieniu do jej floty handlowej, oraz z rozbudowy infrastruktury ładowania, w szczególności dla pojazdów ciężkich. Jeżeli chodzi o transport kolejowy, chociaż 90 % linii pasażerskich jest zelektryfikowanych, przewozy towarowe nadal opierają się na oleju napędowym, przy czym ogólny wskaźnik elektryfikacji kolei na Łotwie wynosi zaledwie 14 %, podczas gdy średnia dla całej UE to 57 %. Oczekuje się, że ukończenie Rail Baltica strategicznie zintegruje Łotwę z siecią kolejową UE, znacznie poprawi zasięg kolei, a jednocześnie ułatwi przejście z transportu drogowego na kolejowy i tym samym przyczyni się do dalszej redukcji emisji gazów cieplarnianych z transportu.

(32) Łotwa napotyka trudności w przechodzeniu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, a produktywność zasobów utrzymuje się obecnie na poziomie około połowy średniej unijnej. Łotwa znacznie ograniczyła emisje gazów cieplarnianych w przetwórstwie przemysłowym, ale jego energochłonność pozostaje jedną z najwyższych w UE. Chociaż Łotwa udoskonaliła swój system gospodarowania odpadami, wprowadzając selektywną zbiórkę wyrobów włókienniczych w 2025 r. i uruchamiając system kaucji za e-papierosy w 2026 r., a także ma dobry współczynnik recyklingu określonych strumieni odpadów (opakowań z tworzyw sztucznych, odpadów z budowy i rozbiórki), wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów w 2024 r. wyniósł jedynie połowę średniej dla UE (6,8 % w porównaniu z 12,2 % w UE), a jego podniesienie przyniosłoby istotne korzyści. Prawie połowa odpadów komunalnych na Łotwie nadal trafia na składowiska. Łotwa nie jest na dobrej drodze do osiągnięcia swojego celu w zakresie usuwania dwutlenku węgla. Wzrost emisji gazów cieplarnianych w sektorze LULUCF w latach 2020–2023 stanowi łączny rezultat wyższych wskaźników pozyskiwania drewna i wyższego wskaźnika śmiertelności w dojrzałych lasach.

(33) Biorąc pod uwagę kluczową rolę kapitału ludzkiego w zwiększaniu konkurencyjności i strategicznej autonomii Unii, w 2026 r. Rada zaleciła państwom członkowskim podjęcie pilnych działań w celu sprostania wyzwaniom strukturalnym związanym z kapitałem ludzkim w dziedzinie umiejętności, edukacji i szkoleń i ograniczającym konkurencyjność. Zalecenia krajowe na 2026 r. skierowane do Łotwy mogą przyczynić się do wdrożenia zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii.

(34) Niedobory siły roboczej i kwalifikacji, w tym w sektorach STEM, nauczania, badań naukowych i cyfryzacji, a także w sektorze socjalnym i sektorze opieki zdrowotnej, nadal ograniczają konkurencyjność. Niedobory siły roboczej w sektorach takich jak produkcja energii i przetwórstwo przemysłowe utrzymują się na wysokim poziomie i będą wzrastać w nadchodzących dziesięcioleciach. Poprawa warunków pracy mogłaby pomóc przyciągnąć i zatrzymać wykwalifikowanych pracowników, w tym w sektorach takich jak nauczanie, opieka zdrowotna i społeczna. Ponadto niska liczba absolwentów nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM) oraz niedobory siły roboczej w dziedzinie badań naukowych osłabiają zdolności innowacyjne i konkurencyjność Łotwy. Łotwa osiąga słabe wyniki w zakresie umiejętności cyfrowych, w szczególności podstawowych umiejętności cyfrowych, i plasuje się na czwartym miejscu od końca w UE, co ma również wpływ na cyfryzację MŚP. Pomimo podjętych niedawno wysiłków łotewski system edukacji dorosłych pozostaje rozdrobniony i nie jest w pełni dostosowany do potrzeb rynku pracy. Łotwa mogłaby odnieść korzyści ze wzmocnienia długoterminowego planowania w dziedzinie kształcenia dorosłych poprzez przyjęcie krajowej strategii rozwoju kapitału ludzkiego. Aktywna polityka rynku pracy oraz kształcenie i szkolenie zawodowe mogłyby być lepiej powiązane z potrzebami rynku pracy poprzez ścisłą współpracę z organizacjami pracodawców i związkami zawodowymi.

(35) Łotwa nadal zmaga się z problemem wysokiego poziomu nierówności, a wskaźnik zróżnicowania kwintylowego wzrósł z 6,28 w 2024 r. do 6,68 w 2025 r., plasując się znacznie powyżej średniej unijnej, która wynosi 4,62. Ponadto, chociaż odsetek osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym spadł w 2024 r. do 24,3 %, pozostaje on powyżej średniej dla UE wynoszącej 21 %. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem jest szczególnie wysoki w przypadku słabszych grup społecznych, takich jak osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami i gospodarstwa domowe osób samotnie wychowujących dzieci. Odzwierciedla to stosunkowo niewielki zasięg i niską adekwatność ochrony socjalnej, w szczególności w odniesieniu do świadczeń nieskładkowych. Wpływ transferów socjalnych innych niż emerytury, który był już jednym z najniższych w UE, zmniejszył się drugi rok z rzędu. Zasięg specjalnych zasiłków pielęgnacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami jest niewielki, a obecnych zasiłków nie podwyższono, aby nadążyć za inflacją. Pomimo wprowadzenia niedawno pewnych środków adekwatność świadczeń emerytalnych pozostaje jedną z najniższych w UE, a bez odpowiedniej reakcji politycznej zagregowana stopa zastąpienia w nadchodzących latach jeszcze się pogorszy. Usługi społeczne i opieka długoterminowa, w szczególności opieka domowa, są nadal słabo rozwinięte. Ponadto utrzymują się różnice terytorialne w rozwoju gospodarczym i społecznym. Regiony graniczące z Rosją i Białorusią, zwłaszcza Łatgalia, i obszary wiejskie, są szczególnie dotknięte problemem depopulacji, niższego poziomu wykształcenia, ograniczonego dostępu do opieki zdrowotnej i usług społecznych, co pogłębia wykluczenie społeczne ich mieszkańców i ich zagrożenie ubóstwem. Sprostanie tym wyzwaniom przyczyniłoby się także do wsparcia pozytywnej konwergencji społecznej zgodnie z analizą dotyczącą poszczególnych państw, przeprowadzoną na drugim etapie przez służby Komisji zgodnie z ramami konwergencji społecznej ([17]).

(36) Efekty zdrowotne na Łotwie wykazują niewielką poprawę, przy czym kraj ten odnotowuje jeden z najniższych wskaźników średniego trwania życia w UE, a także wysokie wskaźniki zgonów możliwych do uniknięcia. Pomimo pewnego dodatkowego finansowania niskie wydatki publiczne na opiekę zdrowotną wpływają na odporność systemu i nadal utrudniają dostęp do wysokiej jakości opieki, o czym świadczy długi czas oczekiwania i wysokie opłaty własne ze względu na ograniczony pakiet świadczeń ustawowych. Chociaż rząd podjął pewne działania w celu rozwiązania problemu wysokich opłat własnych, w tym rozszerzył wykaz leków refundowanych i zwiększył stawkę refundacji, wysokie opłaty własne nadal stanowią nieproporcjonalne obciążenie finansowe dla gospodarstw domowych o niskich dochodach, pogłębiając tym samym nierówności w efektach zdrowotnych i skutkując wysokim poziomem niezaspokojonych potrzeb medycznych w całej populacji. Ponadto instytucje medyczne zmagają się z poważnym niedoborem pracowników służby zdrowia, przy czym złe warunki pracy negatywnie wpływają na rekrutację i zatrzymywanie pracowników. Rozwiązanie problemu dużego obciążenia pracą, strukturalne zwiększenie wynagrodzeń w sektorze publicznej opieki zdrowotnej oraz poprawa wyników kariery zawodowej mogłyby pomóc przyciągnąć pracowników do tego sektora. Behawioralne czynniki ryzyka – takie jak nadmierne spożycie alkoholu, palenie tytoniu i niska aktywność fizyczna – pozostają głównymi czynnikami powodującymi negatywne efekty zdrowotne. Sytuację tę można by poprawić poprzez wzmocnienie polityki profilaktycznej, w tym programów badań przesiewowych oraz kampanii na rzecz zdrowia publicznego.

([17]) SWD(2026) 122 – Analiza dotycząca poszczególnych państw, przeprowadzona na drugim etapie zgodnie z ramami konwergencji społecznej, 2026 r.

(37) Zasoby mieszkaniowe Łotwy są nadal przestarzałe i nieodpowiednie, w szczególności pod względem efektywności energetycznej, ze względu na wieloletnie niedoinwestowanie i znaczny zasób budynków wielomieszkaniowych wybudowanych przed 1990 r. Wywiera to presję finansową na gospodarstwa domowe, zwłaszcza w świetle rosnących kosztów energii. Znaczne dysproporcje regionalne i społeczno-gospodarcze ograniczają budowę i renowację mieszkań, w szczególności poza Rygą. Ponadto rynek wynajmu i rynek mieszkań socjalnych są nadal słabo rozwinięte. Zasady dostępu do mieszkań socjalnych opierają się głównie na kryterium dochodowym i nie uwzględniają w wystarczającym stopniu potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Podejście „najpierw mieszkanie" jest słabo rozwinięte i ogranicza się do regionu stołecznego Rygi. Ogólnie rzecz biorąc, bezdomność pozostaje utrzymującym się wyzwaniem społecznym i nie jest w wystarczającym stopniu uwzględniana w politykach krajowych. Niedobór przystępnych cenowo mieszkań wysokiej jakości osłabia mobilność pracowników i dobrostan społeczny. Łotwa wdrożyła pewne programy wspierające budowę przystępnych cenowo mieszkań w regionach, głównie za pośrednictwem państwowej instytucji finansowej na rzecz rozwoju ALTUM, ale konieczne są dalsze wysiłki na rzecz zwiększenia zasobów mieszkań socjalnych oraz poprawy jakości i adekwatności mieszkań, w tym poprzez renowacje i poprawę efektywności energetycznej, w szczególności poza regionem stołecznym.

(38) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2026 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich RRP, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki gospodarczej strefy euro na 2026 r. W przypadku Łotwy zalecenie 1 ma pomóc we wdrożeniu pierwszego, drugiego i trzeciego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 2 – we wdrożeniu czwartego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 3 – we wdrożeniu siódmego, dziewiątego i dziesiątego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 4 – we wdrożeniu siódmego zalecenia dotyczącego strefy euro, a zalecenie 5 – we wdrożeniu piątego zalecenia dotyczącego strefy euro,

NINIEJSZYM ZALECA Łotwie podjęcie w latach 2026 i 2027 działań mających na celu:

1. Dalsze przestrzeganie maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto, zaleconych przez Radę 21 stycznia 2025 r., przy jednoczesnym wykorzystaniu elastyczności w ramach krajowej klauzuli wyjścia uruchomionej przez Radę. Zwiększenie gotowości obronnej, a jednocześnie zapewnienie stabilności długu i efektywności wydatków, a także stopniowe dostosowywanie budżetu w celu utrzymania strukturalnie wyższych wydatków na obronę. Zapewnienie, aby środki wprowadzane w celu złagodzenia skutków wzrostu cen energii miały charakter tymczasowy, były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji lub zaspokojenie potrzeb przedsiębiorstw energochłonnych i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii oraz aby koszty fiskalne tych środków były zgodne ze zobowiązaniami wynikającymi z ram fiskalnych UE. Dostosowanie finansów publicznych w celu sprostania potrzebom w zakresie wydatków strukturalnych, w tym wydatków na obronę i odporność na zagrożenia hybrydowe, opiekę zdrowotną i ochronę socjalną, na przykład przez rozszerzenie opodatkowania na źródła mniej szkodliwe dla wzrostu gospodarczego, wspieranie środków na rzecz przenoszenia działalności nieformalnej lub niezgłoszonej do gospodarki formalnej oraz wdrożenie praktyki przekierowywania wydatków do obszarów priorytetowych w oparciu o przeglądy wydatków publicznych, przy jednoczesnym rozszerzeniu ich zakresu i zwiększeniu ich ambicji.

2. Zapewnienie ciągłości reform i inwestycji realizowanych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Utrzymanie tempa realizacji projektów w ramach programów polityki spójności, w stosownych przypadkach w oparciu o realokację środków na priorytety strategiczne i elastyczność uzgodnione w kontekście śródokresowego przeglądu ram polityki spójności. Zajęcie się wyjątkowymi problemami społeczno-gospodarczymi, zagrożeniami bezpieczeństwa i wyzwaniami w zakresie gotowości cywilnej, które dotyczą zwłaszcza regionów na zewnętrznej wschodniej granicy UE, z uwzględnieniem potrzeby inwestowania w infrastrukturę podwójnego zastosowania.

3. Poprawę dostępu do finansowania małych i średnich przedsiębiorstw, również poza regionem stołecznym, w tym poprzez pobudzanie konkurencji w sektorze finansowym i rozwój rynku kapitałowego. Ułatwianie cyfryzacji przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich. Zachęcanie do prywatnych inwestycji w badania naukowe i innowacje, w tym przez zacieśnienie współpracy między przedsiębiorstwami a środowiskiem akademickim, zmniejszenie obciążeń administracyjnych w partnerstwach publiczno-prywatnych oraz wspieranie komercjalizacji badań naukowych i zwiększanie skali innowacji.

4. Dalsze wdrażanie energii ze źródeł odnawialnych, w tym przez poprawę wydawania pozwoleń, wyznaczenie obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych oraz promowanie rozwiązań w zakresie elastyczności niezwiązanej z paliwami kopalnymi. Zwiększenie efektywności energetycznej i skali dekarbonizacji budynków. Przyspieszenie dekarbonizacji transportu, w tym dzięki szybszemu ukończeniu Rail Baltica. Poprawę zasobooszczędności i zintensyfikowanie procesu przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym dzięki ekoinnowacjom i praktykom opartym na zrównoważonym zarządzaniu zasobami.

5. Rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej i kwalifikacji, w tym przez ukierunkowane podnoszenie kwalifikacji i zmianę kwalifikacji osób dorosłych w celu zaspokojenia potrzeb rynku pracy i poprawy warunków pracy. Wzmocnienie ochrony socjalnej w celu zmniejszenia ubóstwa i nierówności, w tym zwiększenie adekwatności emerytur i dostępu do usług społecznych wysokiej jakości. Zwiększenie adekwatności i dostępności systemu opieki zdrowotnej w celu poprawy wyników w zakresie zdrowia, w tym poprzez zapewnienie wystarczających zasobów ludzkich i finansowych, rozszerzenie ustawowego pakietu świadczeń, ograniczenie dopłat własnych oraz wzmocnienie profilaktycznych środków zdrowotnych. Zwiększenie dostępności i jakości przystępnych cenowo mieszkań socjalnych, w szczególności poza regionem stołecznym.

Sporządzono w Brukseli dnia 10 lipca 2026 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

S. HARRIS